

POLIS

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI DAXİLİ İŞLƏR NAZİRLİYİNİN ORQANI

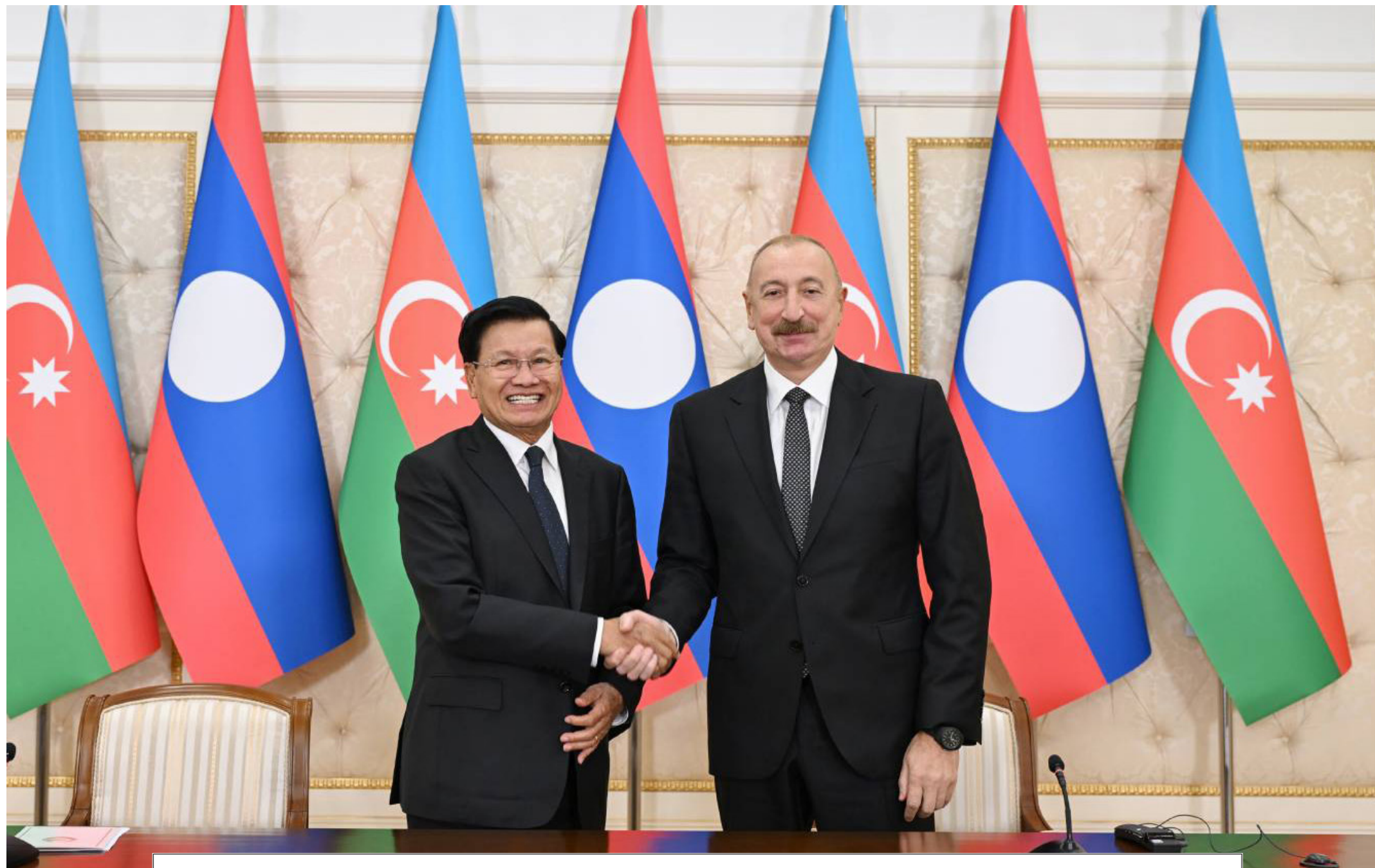
www.pq.mia.gov.az

15 oktyabr 2026-cı il
Cümə axşamı

1933-cü ildən çıxır
№ 39 (3802)

Bakıda qurulan dostluq körpüsü

Azərbaycan Asiya ölkələri ilə münasibətlərini gücləndirir

Prezident İlham Əliyev:

“Siyasi müstəvidə əlaqələr çox uğurla inkişaf edir. Biz eyni mənzərəni iqtisadi sahədə də görmək istərdik”.

Prezident Thonqlun Sisulit:

“Bu səfər bizim dostluq və əməkdaşlıqdan ibarət ənənəvi əlaqələrimizin daha sıx və səmərəli tərəfdaşlıq dövrünə qədəm qoyması ilə müşayiət olunaraq onları daha da gücləndirir, genişləndirir və yüksəldir”.

Oktyabrın 13-də Laos Xalq Demokratik Respublikasının Prezidenti Thonqlun Sisulitin Azərbaycanı ilk rəsmi səfəri iki ölkə arasında münasibətlərin tarixində əlamətdar hadisə oldu. Prezident İlham Əliyevlə keçirilən təkbətək və geniş tərəfdaşlıq görüşlərində siyasi, iqtisadi

və humanitar əlaqələrin inkişafı, qarşılıqlı sərmayə qoyuluşu, nəqliyyat və enerji sahələrində əməkdaşlıq imkanları müzakirə edilib. Səfər çərçivəsində Azərbaycan və Laos arasında Birgə Bəyanat qəbul olunub, imzalanmış sənədlərin mübadiləsi mərasimi

keçirilib. Dövlət başçıları mətbuata bəyanatlarla çıxış ediblər.

Prezident İlham Əliyev mətbuata bəyanatında iki ölkə arasında siyasi münasibətlərin yüksək səviyyədə olduğunu, iqtisadi əlaqələrin isə mövcud potensialı əks etdirmədiyini bildirib. Dövlətimizin başçısı Azərbaycanın Laosda konkret investisiya layihələrini nəzərdən keçirməyə hazır olduğunu vurğulayıb: “Bu gün qəbul edilmiş Birgə Bəyanat əslində bizim gələcək əməkdaşlığımızı özündə ehtiva edir, əsas əməkdaşlıq istiqamətlərini müəyyənləşdirir”.

Prezident İlham Əliyev vaxtilə Azərbaycanda iki mindən

çox laoslu tələbənin təhsil aldığı xatırladaraq bu əməkdaşlığın inkişafı sahələrində əlavə imkanları araşdırmalıyıq ki, Laosun bu sahələrə çıxışı olsun”.

Səfərin siyasi əhəmiyyəti ilk növbədə Azərbaycanla Laos arasında 30 ildən artıq davam edən diplomatik münasibətlərin praktiki əməkdaşlıq müstəvisinə keçirilməsi niyyəti ilə bağlıdır.

Siyasi ekspertlər hesab edirlər ki, bu səfər tarixi dostluq münasibətlərinin iqtisadi və praktiki məzmunla zənginləşdirilməsi üçün siyasi zəmin yaradıb. Qəbul edilmiş Birgə Bəyanat isə bu istiqamətdə gələcək fəaliyyətin əsas çərçivəsini müəyyənləşdirib.

Laos Prezidenti Thonqlun Sisulit isə mətbuata bəyanatında Azərbaycanla tarixi dostluq əlaqələrinə xüsusi yer ayırıb. O, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin 1986-cı ildə Laos səfərini xatırladaraq həmin dövrdə qurulan münasibətlərin bu gün də davam etdiyini vurğulayıb: “Biz iqtisadiyyat, ticarət, investisiyalar, xalqlararası mü-

badilələr, turizm, insan resurslarının inkişafı sahələrində əlavə imkanları araşdırmalıyıq ki, Laosun bu sahələrə çıxışı olsun”.

Təhlükəsizlik sahəsində əməkdaşlıq müzakirə edilib

Prezident İlham Əliyev

İranın daxili işlər nazirini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 12-də İran İslam Respublikasının daxili işlər naziri İsgəndər Momenini qəbul edib. Dövlət başçısı iki ölkə arasında digər istiqamətlərdə olduğu kimi, təhlükəsizliyin təmin olunması və ictimai asayişin qorunması sahələrində də yüksək səviyyədə əməkdaşlığın həyata keçirilməsinin vacibliyini vurğulayıb.

(Ardı 2-ci səhifədə)

Daxili işlər nazirləri görüşüb

Transmilli mütəşəkkil cinayətkarlıqla mübarizə diqqət mərkəzindədir

İran İslam Respublikasının daxili işlər naziri İsgəndər Momeninin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti oktyabrın 12-də ölkəmizə səfərə gəlib.

İsgəndər Momeni və onu müşayiət edən şəxslər Fəxri xiyabana gedərək xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin əziz xatirəsini ehtiramla anıblar. Görkəmli oftalmoloq-alim, akademik Zərifə Əliyevanın da əziz xatirəsi yad olunub. Nümayəndə heyəti daha sonra Şəhidlər xiyabanını ziyarət edib.

(Ardı 2-ci səhifədə)

Əməkdaşlıqda yeni dövr

Azərbaycan və Kamboca əlaqələri inkişaf edir

Oktyabrın 12-də ölkəmizə səfərə gələn Kamboca Krallığının Baş naziri Hun Manet ilə görüşdən sonra mətbuata bəyanatla çıxış edən Prezident İlham Əliyev iki ölkə arasında iqtisadi əməkdaşlığın genişləndirilməsi üçün böyük imkanların olduğunu bildirib. Dövlətimizin başçısı ticarət və investisiya sahələrində birgə işçi qrupunun yaradıldığını, təhsil, nəqliyyat və rəqəmsal transformasiyanın prioritet istiqamətlər olduğunu vurğulayıb.

Əsrlərə söykənən dostluq

Münasibətlərin tarixi əsası var

Oktyabrın 10-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Çeçenistan Respublikasının başçısı Ramzan Kadirovu qəbul edərək azərbaycanlılarla çeçenlərin əsrlər boyu dostluq və qarşılıqlı anlaşma şəraitində yaşadıklarını vurğulayıb. Ümummilli Lider Heydər Əliyev və Əhməd Kadirovun xalqların yaxınlaşmasındakı tarixi xidmətlərini xatırladan dövlətimizin başçısı Çeçenistanda sabitliyin, təhlükəsizliyin möhkəmləndirilməsi, iqtisadi və sosial inkişaf sahəsində qazanılan uğurları yüksək qiymətləndirib.

Strateji tərəfdaşlıq genişlənir

Liderlər telefonla danışılar

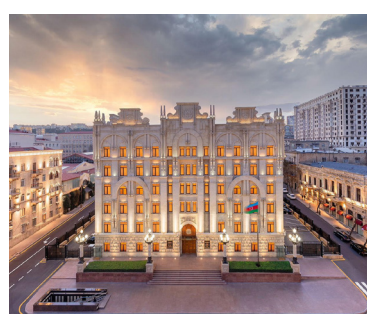
Oktyabrın 10-da Pakistanın Baş naziri Məhəmməd Şahbaz Şərif Prezident İlham Əliyevə zəng edib. Söhbət zamanı ölkələr arasında strateji tərəfdaşlığın inkişafı, iqtisadi və investisiya əlaqələrinin genişləndirilməsi müzakirə olunub. Pakistanın digər bölgələrində də Azərbaycanın ASAN xidmət modelinin tətbiqi məsələsinə toxunulub. Prezident İlham Əliyev bu istiqamətdə lazımı dəstəyin göstərilməsinə razılığını bildirib.

Regional əməkdaşlığa töhfə

Prezident beynəlxalq tədbirlərdə iştirak edib

Oktyabrın 8 və 9-da Prezident İlham Əliyev Türkmənistanda keçirilən beynəlxalq tədbirlərdə iştirak edib. MDB Dövlət Başçıları Şurasının iclasında Azərbaycanın tranzit imkanlarından danışan dövlətimizin başçısı yükdaşımalarda artırılma hədəflərini açıqlayıb. Xəzər Ekoloji Sammitində dənizin dayazlaşmasını ciddi təhlükə adlandıraraq birgə fəaliyyət mexanizminin yaradılmasını təklif edib. Səfər çərçivəsində Türkmənistan və İran prezidentləri ilə əməkdaşlığın perspektivləri də müzakirə olunub.

Qarabağa ilk qanun qayıtdı

Nəzəriyyə təcrübə ilə möhkəmlənir

Fransada oğurlanmış tablolar tapılıb

Bir nəfər kömək etsəydi...

2

3

4

4

Respublika xəbərləri

Yeni hakimlər and içiblər

Oktyabrın 12-də Ali Məhkəməsi Plenumunun növbəti iclası keçirilib. İclasda Prezident İlham Əliyevin müvafiq Sərəncamı ilə müxtəlif birinci instansiya məhkəmələrinə təyinat alan 39 hakimnin andıçmə mərasimi olub. Hakim vəzifələrinə yeni təyin olunmuş şəxslərə hakimin xüsusi geyim forması təqdim olunub.

Məktəblərdə monitorinqlər keçirilir

Dövlət ümumi təhsil müəssisələrində şagird və müəllimlərin geyim qaydalarına əməl etməsi vəziyyətinin öyrənilməsi məqsədilə monitorinqlərə başlanılıb. Monitorinqlər zamanı geyim tələblərinə uyğun olmayan hallar aşkar edildikdə, məktəb rəhbərliyi tərəfindən şagirdlər və müəllimlərlə profilaktik və maarifləndirici söhbətlər aparılır, zəruri hallarda valideynlər məktəbə dəvət olunur. Monitorinqlər davam etdiriləcək.

Pensiyalar indeksləşdirilərək artırılıb

Bu ilin 9 ayında pensiya ödənişlərinə ötən ilin müvafiq dövrünə nisbətən 10 faiz (548 milyon manat) çox olmaqla 5 milyard 874 milyon manat vəsait yönəldilib. Verilən məlumata görə, cari ilin əvvəlindən pensiyalar 9,3 faiz indeksləşdirilərək artırılıb. Oktyabrın 1-i tarixinə pensiyaların orta aylıq məbləği ötən ilin müvafiq dövrünə nisbətən 10 faiz artaraq 596 manata, o cümlədən yaşa görə orta aylıq pensiyanın məbləği 634 manata çatıb.

Ümumi daxili məhsul istehsalı artır

2026-cı ilin yanvar-sentyabr aylarında Azərbaycanda 102 milyard 48,2 milyon manatlıq ümumi daxili məhsul (ÜDM) istehsal olunub. Dövlət Statistika Komitəsindən bildirilib ki, bu, ötən ilin eyni dövrünə nisbətən 1,5 faiz çoxdur. Ölkənin neft-qaz ÜDM-in dəyəri 1,2 faiz azalaraq 30 milyard 326,5 milyon manata düşüb, qeyri-neft-qaz ÜDM-in dəyəri isə 2,6 faiz artaraq 71 milyard 721,7 milyon manata çatıb.

İtkinlərin şəxsiyyəti müəyyənləşdirilir

İşğaldan azad edilmiş ərazilərdən indiyədək Məhkəmə-Tibbi Ekspertiza və Patoloji Anatomiya Birliyinə Birinci Qarabağ müharibəsi dövründə 913 itkin düşmüş şəxsə aid olduğu ehtimal edilən meyit qalıqları daxil olub. Laboratoriyalarda 474 şəxsə məxsus sümük qalıqları üzərində müxtəlif həyatı xəsarətlər (güllə və qəlpə yaralanmaları, küt alətlərlə və s.) aşkar edilib. Artıq itkin düşmüş şəxslərdən 328 nəfərin şəxsiyyəti müəyyənləşdirilib.

Səyyar ASAN xidmət bölgələrdədir

Oktyabrın 1-dən Səyyar ASAN xidmət İsmayilli şəhərində vətəndaşlara xidmət göstərir. Səyyar şəkildə göstərilən xidmətlər digər dövlət qurumları ilə yanaşı Daxili İşlər Nazirliyi tərəfindən də təqdim olunur. Səyyar ASAN avtobusunun növbəti dayanacağı Ucar rayonu olacaq. 2013-cü ildən həyata keçirilən səyyar xidmət vasitəsilə ümumilikdə 3 milyon 427 mindən çox, 2026-cı il ərzində isə 141 min 858 vətəndaş müraciəti daxil olub.

Abituriyentlər yüksək nəticə göstəriblər

Bu il ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanlarında 3148 abituriyent 600 və daha yüksək bal toplayıb. Dövlət İmtahan Mərkəzindən bildirilib ki, onların 1811 nəfəri regionlarda fəaliyyət göstərən ümumtəhsil müəssisələrinin məzunlarıdır. Yüksək nəticə göstərən abituriyentlər demək olar ki, respublikanın bütün şəhər və rayonlarını, o cümlədən kənd məktəblərini təmsil edirlər.

Dəmir yolu xətləri genişləndiriləcək

Bakıtrafi dəmir yolu xətləri genişləndiriləcək. Bakıtrafi ərazilərdə dəmiryol infrastrukturunu təkmilləşdirmək məqsədilə Yeni Suraxanı–Hövsan, Bakıxanov–Binə–Qala, Qaradağ–Güzdək və Zabrat–Maştağa–Bağlar xətlərinin bərpa, mövcud stansiyaların yenidən qurulması və yeni dayanacaqların inşası planlaşdırılır. 2030-cu ilədək 20 yeni səmişin qatarının alınması da nəzərdə tutulub, bu məqsədlə xarici şirkətlərlə danışıqlar gedir.

Qarabağ minalardan təmizlənilir

Azad olunan ərazilərdə oktyabrın 5-dən oktyabrın 11-dək 34 tank əleyhinə mina, 327 piyada əleyhinə mina, 624 digər partlayıcı hərbi sursat aşkarlanıb və zərərsizləşdirilib. Həmin müddət ərzində 1239,1 hektar ərazi minalardan təmizlənilib.

Təhlükəsizlik sahəsində əməkdaşlıq müzakirə edilib

Prezident İlham Əliyev İranın daxili işlər nazirini qəbul edib

(Əvvəli 1-ci səhifədə)

Prezident İlham Əliyev İranın Daxili İşlər Nazirliyinin nümayəndə heyətinin səfərinin uğurlu olacağına əminliyini bildirib və bu səfəri ikitərəfli təmasların davamı kimi qiymətləndirib. Bununla bağlı dövlətimizin başçısı Azərbaycan nümayəndə heyətinin bir müddət əvvəl İrana səfər etdiyini və orada mühüm görüşlər keçirdiyini xatırladıb.

Qəbula görə Prezident İlham Əliyevə minnətdarlığını bildirən İsgəndər Momeni dost və qardaş Azərbaycana səfər etməkdən məmnunluğunu vurğulayıb. O, Prezident Məsud Pezeşkiyanın salamlarını dövlətimizin başçısına çatdıraraq qeyd edib ki, İran Prezidenti İlham Əliyevlə son dövrlərdə keçirdiyi görüşləri səmimiyyətlə xatırlayır.

Prezident İlham Əliyev salamlara görə minnətdarlığını bildirib, onun da

salamlarını Prezident Məsud Pezeşki-ana çatdırmağı xahiş edib.

Azərbaycanın İran üçün dost və qardaş ölkə olduğunu deyən İsgəndər Momeni İranda müxtəlif vaxtlarda baş

vermiş hadisələr, o cümlədən güclü zəlzələlər və meşə yanğınları zamanı Azərbaycanın göstərdiyi humanitar yardıma və dəstəyə görə bir daha təşəkkürünü bildirib. İranın daxili işlər naziri hazırda bölgədə gərginliyin aradan qaldırılması istiqamətində aparılan danışıqlar barədə dövlət başçısına məlumat verib. Prezident İlham Əliyev Yaxın Şərq regionunda mövcud gərginliyin danışıqlar yolu ilə aradan qaldırılacağına ümidvar olduğunu deyib.

Söhbət zamanı ölkələrimizin müvafiq qurumları arasında əməkdaşlığın perspektivləri və qarşılıqlı maraq doğuran məsələlər müzakirə olunub.

Daxili işlər nazirləri görüşüb

Transmilli mütəşəkkil cinayətkarlıqla mübarizə diqqət mərkəzindədir

(Əvvəli 1-ci səhifədə)

Azərbaycan Respublikasının daxili işlər naziri general-polkovnik Vilayət Eyvazov İsgəndər Momeni və onun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüb.

İki ölkənin daxili işlər orqanları arasında əməkdaşlığın əhəmiyyətinə toxunan nazir Vilayət Eyvazov transmilli mütəşəkkil cinayətkarlığın əsas növlərindən olan narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsi, beynəlxalq terrorçuluq, insan alveri, qanunsuz miqrasiya və kibercinayətkarlıqla mübarizənin diqqət mərkəzində dayandığını, onlara qarşı yalnız birgə səylərlə səmərəli mübarizə aparılmasının mümkünlüyünü vurğulayıb. O, qarşılıqlı fəaliyyətin yeni istiqamətlərinin müəyyənləşdirilməsi və ikitərəfli əlaqələrin daha da genişləndirilməsində Azərbaycanın Daxili İşlər Nazirliyinin maraqlı olduğunu bildirib.

Daha sonra nazir qonaqlara Azərbaycandakı mövcud kriminogen vəziyyət haqqında qısa məlumat verərək, bildirib ki, hüquq-mühafizə orqanları sıx, qarşılıqlı əlaqədə mütəşəkkil cinayətkarlığa, beynəlxalq terrorizmə, ekstremizmə, separatizmə, narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsinə qarşı kompleks tədbirlər həyata keçirirlər.

İran İslam Respublikasının daxili işlər naziri İsgəndər Momeni səmimi qəbula və ətraflı məlumata görə minnətdarlığını bildirib. O, transmilli mütəşəkkil cinayətkarlıqla mübarizə sahəsində məlumat və təcrübə mübadiləsinin bölgədəki təhlükəsizliyə müsbət təsir göstərəcəyini qeyd edib, İranın hüquq-mühafizə orqanlarının azərbaycanlı həmkarları ilə əməkdaşlığın daha da dərinləşdirilməsinə böyük önəm verdiyini vurğulayıb.

Görüşdə İran İslam Respublikasının ölkəmizdəki fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Müctəbə Dəmirçilu iştirak edib.

Qarabağa ilk qanun qayıtdı

Böyük Qayıdışın təhlükəsizliyinin keşiyində

Qarabağın işğal altında olduğu illərdə ərazi bütövlüyümüzün və suverenliyimizin bərpası ilə bağlı təsəvvürlərimizdə bir məqam həmişə xüsusi yer tuturdu. Belə bir gözlənti vardı ki, Azərbaycan polisi o torpaqlarda xidmətə başladığı gün suverenliyimizin tam bərpasından danışmaq mümkün olacaq.

Sözün doğrusu, haqlı gözləntiydi. Yarandığı dövrdə ifadə etdiyi “dövlət” mənasından çoxdan uzaqlaşsa da, səlahiyyətləri hüquq-mühafizə fəaliyyəti çərçivəsində müəyyənləşən polis xalqın nəzərində həmişə dövlətin gücünü və iradəsini təcəssüm etdirib. Bu mənada daxili işlər orqanlarının işğaldan azad olunmuş ərazilərə ayaq basması dövlətin bütün ağırlığı, qanunun bütün qüdrəti ilə həmin torpaqlara qayıtması kimi qəbul edildirdi.

Yəni taleyin, yaxud tarixin bizdən üz döndərdiyini düşündüyümüz o uzun işğal illərində gələcəyə boylananda Qarabağa ilk növbədə qanunun qayıtmalı olduğu aşkar görünürdü. Əlbəttə, torpaqları azad etmək üçün hərbi güc, onları yenidən qurmaq üçün iqtisadi qüdrət lazım idi. Ancaq bütün bun-

ların dövlət suverenliyinin gündəlik həyatdakı təzahürünə çevrilməsi üçün həmin ərazilərdə Azərbaycan qanunlarının işləməsi, vətəndaşın hüquqlarının qorunması, ictimai asayişin təmin edilməsi zəruri idi. Başqa sözlə, qazanılmış Zəfərin yaratdığı yeni reallıq hüquqi nizamla möhkəmlənməliydi.

Bu baxımdan 44 günlük Vətən müharibəsindən sonra atılan ilk addımların məntiqi də aydın idi. Prezident İlham Əliyevin müvafiq Fərmanına uyğun olaraq azad edilmiş rayonlarda xüsusi idarəetmənin təşkilinə başlanıldı. Müvəqqəti komendantlıqlar kimi bu prosesin ön sıralarında yer alan polis şöbələrinin doğma rayonlarına köçürülməsinə başlandı. Şuşa Rayon Polis Şöbəsinin doğma Şuşaya qayıdışının nə qədər böyük mənəvi hadisə olduğunu, yəqin ki, ayrıca izah etməyə ehtiyac yoxdur. Polis əməkdaşları və Daxili Qoşunların hərbi qulluqçuları Qarabağın tacı sayılan şəhərdə xidmətə başlamışdılar. Digər azad edilmiş rayonlarda da eyni proses gedirdi.

Yeni dağıdılmış şəhərlərin küçələrində hələ həyatın adi ritmi bərpa olunmamışdı, evlərə sakinlər qayıtma-

mışdı, illərlə baxımsız qalmış yaşayış məntəqələrində quruculuq işləri yenidən başlanırdı. Ancaq artıq həmin torpaqlarda Azərbaycan dövlətinin qanunları işləyirdi.

Qanunun qayıdışı ilə başlayan bu mərhələ özünü doğma yurdlarına dönan insanların təhlükəsiz həyatında tapır artıq. Bir zamanlar separatçıların post qurduğu yollardan Böyük Qayıdış karvanları keçir. Silahlı dəstələrin yuvalandığı ərazilərdə yaşayış məhəllələri salınır, məktəblər tikilir, yeni müəssisələr açılır. Üstəlik, Qarabağa qayıdan insanlar otuz ilə yaxın doğma yurdunun didərgin düşüb, evinin, torpağının həsrəti ilə yaşayıblar. Onların həyatının təhlükəsizliyi daha artıq məna ifadə edir və bu işin məsuliyyəti yenə Azərbaycan polisinin üzərinə düşür.

Hazırda Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə tikinti, dövlət xidmətləri, təhsil və digər sahələrdə çalışanlar da nəzərə alındıqda bölgədə yaşayan və fəaliyyət göstərən mülki şəxslərin sayı 100 min nəfərə yaxınlaşır. Dövlət Proqramının hədəflərinə əsasən, bu ilin sonunadək ümumilikdə təqribən 140 min nəfərin doğma torpaqlarına köçürülməsi nəzə-

də tutulub. Tikinti və infrastruktur layihələri tamamlanıqca köç karvanları da davam edir. Bu isə o deməkdir ki, azad edilmiş ərazilərdə təhlükəsizliyin təmin olunması məsələsi hər keçən gün daha geniş miqyas alır.

Azad olunmuş ərazilərdə çalışan və ya artıq yurduna qayıdan sakinlərin polisin xidmətini yüksək qiymətləndirməsi bu baxımdan xüsusi qeyd edilməlidir. Sakinlər bölgədə hökm sürən əmin-amanlıqdan, təhlükəsiz mühitdən məmnunluqlarını ifadə edirlər. Vaxtilə qanunsuz silahlı dəstələrin fəaliyyət göstərdiyi yerlərdə indi vətəndaşlarımızın adi məişət qayğıları ilə məşğul olması, gələcək planlarını qurması özü böyük dəyişiklikdir.

İşğal illərində gələcəyə ünvanlanan o gözlənti artıq gerçəkləşib. Bu gün Şuşada, Xankəndidə, Ağdamda, Füzulidə, Laçında, Kəlbəcərdə və digər azad edilmiş rayonlarımızda Azərbaycan polisi xidmət aparır. Cəsarətlə deyə bilərik ki, Qarabağa ilk qanun, ardınca isə həyat qayıtdı və Azərbaycanın qanun keşikçiləri həmin həyatın da keşiyini çəkirlər!

R.Mehtiyev

Yolda hər saniyə həyat qədər dəyərlidir

Polis qəzada xəsarət alan piyadaları vaxtında xəstəxanaya çatdırıb

Yollarda bir anlıq diqqətsizlik insan həyatını təhlükə qarşısında qoya bilər. Xüsusilə sürücü piyada keçidlərində məsuliyyətini daha da artırmalı, yol hərəkətində təhlükəsizliyi təmin etməlidir. Bu günlərdə paytaxtın Nərimanov rayonu Həsən Əliyev və Xan Şuşinski küçələrinin kəsişməsində baş verən yol-nəqliyyat hadisəsi bu məsuliyyəti bir daha xatırladıb. Texniki vasitələrle

tənzimlənməyən piyada keçidində minik avtomobili yolu keçən qadını və onun yanında olan azyaşlı oğlanı vurub. Xəsarət alanların nənə və nəvə olduğu məlum olub.

Həmin vaxt ərazidə xidmət aparan Yol Patrul Xidmətinin əməkdaşları dərhal zərərçəkənlərin köməyinə gəliblər. Onlar xəsarət alan nənə və nəvəni xidməti avtomobilə xəstəxanaya çatdırıblar. Burada

hər iki şəxsə zəruri tibbi yardım göstərilib. Polis əməkdaşlarının çevik reaksiyası zərərçəkənlərin vaxtında tibbi yardım almasına imkan yaradıb. Hadisə yol polisinin gündəlik xidmətində sayıqlığın və operativliyin insan təhlükəsizliyi üçün əhəmiyyətini də göstərib. Yol hərəkəti qaydalarına əməl etmək hər bir sürücünün məsuliyyətidir. Sükən arxasında tələskənlik, diqqətin

yayınması və piyadaya yol verilməməsi ağır, bəzən isə geri dönüşü olmayan nəticələrə səbəb ola bilər. Piyada keçidinə yaxınlaşan sürücü sürəti azaltmalı və piyadalara yol verməlidir. Uşaqların və yaşlıların hərəkət imkanlarını nəzərə almaq, xüsusilə məktəblərin və yaşayış ərazilərinin yaxınlığında daha diqqətli olmaq vacibdir.

Bütün hərəkət iştirakçıları məsuliyyət daşıyır

Motosiklet və skuter idarə edənlər də qaydalara əməl etməlidirlər

İki təkərli nəqliyyat vasitələrini idarə etmək heç kimə qaydaları pozmaq, başqalarının həyatını təhlükəyə atmaq və məsuliyyətdən yayınmaq hüququ vermir.

Təəssüf ki, paytaxt yollarında, motosiklet və skuter idarə edən bəzi sürücülər elə düşünürlər ki, onlar qaydaları pozmaqla əməllərinə məsuliyyət daşıyırlar. Ona görə də belə sürücülər svetoforun qırmızı işığında keçir və yollarda təhlükəli maneəvlər edirlər. Görünür, bu şəxs-

lər törətdikləri qayda pozuntularının hansı ağır nəticələrə səbəb ola biləcəyini nəzərə almırlar.

Bu cür davranışa yol verən sürücülərə müşahidə kameraları tərəfindən qeydə alınmış yol-nəqliyyat hadisələrini diqqətlə izləmək tövsiyə edilir. İki təkərli nəqliyyat vasitələrini idarə edən şəxsləri qeydə alınan qazalardan nəticə çıxarmağa və yollarda qaydalara əməl etməyə çağırırıq.

Bir ay uşaqlarla...

“Diqqət, uşaqlar!” aylığına yekun vurulub

Daxili İşlər Nazirliyinin rəhbərliyinin göstərişinə əsasən respublika üzrə keçirilən “Diqqət, uşaqlar!” adlı hərəkətin təhlükəsizliyi aylığına yekun vurulub.

Aylıq çərçivəsində silsilə tədbirlər həyata keçirilib, görülmə işlərlə bağlı vaxtaşırı məlumatlar yayımlanıb.

Elm və Təhsil Nazirliyinin aidiyyəti qurumları ilə birgə - pedaqoqlar, valideynlər və media nümayəndələri cəlb edilməklə 200-dən çox təhsil ocağında keçirilən görsülər təhlükəsizlik aylığının əsas leymotivini təşkil edib.

Görüşlərdə təhsilalanlara yol hərəkəti təhlükəsizliyi ilə bağlı geniş məlumat verilib, onların sualları cavablandırılıb, əyani vəsaitlər, eləcə də məktəblilərin hazırladıqları səhnəciklər nümayiş olunub.

Görüşlərdə çıxış edən polislər şagirdlərin yol hərəkəti qaydaları ilə bağlı öyrəndikləri biliklərin hər zaman onların köməyinə çatacağını vurğulayıb, yollarda uşaq travmatizminin minimuma endirilməsi üçün hər zaman zəruri addımların atıldığını qeyd ediblər.

Nəzəriyyə təcrübə ilə möhkəmlənir

Polis Akademiyasında dərslər təcrübəli mütəxəssislərin iştirakı ilə keçirilir

Yeni tədris ilində Polis Akademiyasında kursantların peşə hazırlığının təkmilləşdirilməsi məqsədilə müxtəlif sahələr üzrə ixtisaslaşmış təcrübəli mütəxəssislərin iştirakı ilə dərslər keçirilir. Dərslərin keçirilməsində əsas məqsəd kursantların əldə etdikləri nəzəri bilikləri real peşə fəaliyyəti ilə əlaqələndirməsinə, müxtəlif hüquqi və praktiki məsələlərə daha dərin-dən bələd olmalarına şərait yaratmaqdır.

Müxtəlif fənlər üzrə təşkil olunan interaktiv dərslərdə qonaq qismində Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun Prokurorluqda İstintaqa Nəzarət İdarəsinin rəisi, III dərəcəli dövlət ədliyyə müşaviri Mahir Abbasov “Cinayət işi üzrə icraatın dayandırılması və ona xitam verilməsi”, ADU-nun magistratura Şöbəsinin müdiri, t.ü.f.d., dos. Namiq Əsədov “Azərbaycan XIII-XV əsrlərdə”, Azərbaycan Respublikası Baş Prokurorluğunun İstintaq İdarəsinin rəis müavini baş ədliyyə müşaviri Anar Mirkişiyev “İttham aktının tərtib edilməsi və cinayət işinin məhkəməyə göndərilməsi”,

BDU-nun Cinayət hüququ və kriminologiya kafedrasının dosenti, h.ü.f.d. Həbib Cəfərov “Cinayətin obyektiv cəhəti” mövzularında mühazirələrlə çıxış ediblər.

Mühazirələr zamanı mütəxəssislər mövzular üzrə nəzəri məlumatlarla yanaşı, peşə fəaliyyətində qarşılaşdıqları praktiki halları da kursantların diqqətinə çatdırıblar. Real nümunələr əsasında aparılan izahlar mövzuların daha ətraflı mənimsənilməsinə və onların praktiki baxımdan dərk edilməsinə imkan yaradıb.

Polisin daxili gücü

Əməkdaşların böhran vəziyyətində davranış qaydaları

Polis əməkdaşı üçün hər çağırış eyni deyil. Bəzən adı görünən bir müraciətin arxasında gərgin vəziyyət, bəzən isə saniyələr içində qərar tələb edən hadisə dayanır. Ətrafdakı insanlar həmin anda polisdən ilk növbədə sakitlik, əminlik və düzgün qərar gözləyirlər. Bəs bütün bunların arxasında əməkdaş özü nə yaşayır?

► *İnamlı danışıq, ölçülü hərəkət et, düzgün qərar ver*

Polis xidmətinin ən çətin tərəflərindən biri məhz budur - insanın qarşısındakı vəziyyət nə qədər gərgin olsa da, özünü idarə etməyi bacarması. Çünki polis əməkdaşının davranışı yalnız onun özünə deyil, ətrafındakı insanların da davranışına təsir göstərə bilər. Sakit danışıq, ölçülü hərəkət və düzgün qərar gərginliyin daha da artmasının qarşısını alır.

Cəmiyyətdə bəzən belə təsəvvür yaranır ki, polis əməkdaşı çətin vəziyyətlərdə heç bir emosional reaksiya yaşamamalıdır. Əslində isə məsələ hisslərin olmamasında deyil. Polis əməkdaşı da insan olaraq narahatlıq və stress keçirə bilər. Peşəkarlıq isə həmin hisslərin davranışa və qərar verməyə nəzarət etməsinə imkan verməməkdir. Məsələn, qəfil qarşıdurma, ağır yol-nəqliyyat hadisəsi, köməyə ehtiyacı olan uşağın və ya yaşlı şəxsin olduğu vəziyyət polis əməkdaşından

həm diqqət, həm də emosional dayanıqlıq tələb edir. Belə məqamlarda ilk saniyələrdə vəziyyəti düzgün qiymətləndirmək, nəyin daha vacib olduğunu müəyyənləşdirmək və hərəkət ardıcılığını qorumaq lazımdır. Bunun üçün isə yalnız qanunvericiliyi və xidmət qaydalarını bilmək kifayət etmir. Təcrübə də mühüm rol oynayır. Zaman keçdikcə əməkdaş müxtəlif situasiyalarla qarşılaşır, öz reaksiyalarını daha yaxşı tanıyır və gərgin vəziyyətlərdə necə davranmalı olduğunu təcrübədə öyrənir. Əslində, polis əməkdaşının soyuqqanlı görünməsinin arxasında çox vaxt məhz bu təcrübə dayanır. O, vəziyyətin ciddiliyini görür, lakin panikaya qapılmadan hərəkət etməyi bacarır. Çünki bilir ki, həmin anda onun əsas vəzifəsi emsiyaya qapılmaq deyil, vəziyyəti nəzarətdə saxlamaq və düzgün qərar verməkdir.

► *Gərgin iş rejimində psixoloji tarazlığı necə qorumaq?*

Polisin xidməti yalnız hadisə yerində yaşanan gərginlikdən ibarət deyil. Uzun növbələr, gecə saatlarında xidmət, müxtəlif insanlarla ünsiyyət, gözlənilməz çağırışlar və bəzən ağır mənzərələrlə qarşılaşmaq polis peşəsinin gündəlik realıqlarıdır. Belə iş rejimində psixoloji tarazlığın qorunması xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Fiziki hazırlıq, normal istirahət və həmkarlarla sağlam ünsiyyət əməkdaşın özünü toparlamasına və xidmətə hazır

qalmasına kömək edə bilər. Burada həmkar amili də diqqətçəkəndir. Eyni peşəni bölüşən insanlar bir-birinin hansı vəziyyətdən keçdiyini daha yaxşı anlaya bilirlər. Amma ən mühüm məsələ bütün bunların xidmət zamanı vətəndaşa münasibətdə özünü göstərməsidir. Polis əməkdaşı öz psixoloji vəziyyətini idarə edə bildikcə qarşısındakı insanı da daha düzgün dinləyər, vəziyyəti daha obyektiv qiymətləndirər və qərarını daha soyuqqanlı şəkildə verə bilər.

Polis əməkdaşından insanların ən çətin anlarında yanında olması gözlənilir. Bunun üçün onun yalnız fiziki və peşə hazırlığı deyil, daxili dayanıqlığı da vacibdir. Güclü olmaq heç vaxt yorulmamaq, heç nə hiss etməmək və bütün çətinlikləri təkbəşinə daşımaq demək deyil. Əksinə, öz vəziyyətini düzgün qiymətləndirmək, gərginliyi idarə etmək, lazım gəldikdə dəstək almaq və yenidən xidmətə hazır olmaq da peşəkarlığın bir hissəsidir. İnsanların gördüyü isə çox vaxt bunun yalnız nəticəsidir: hadisə yerində sakit dayanan, vətəndaşı dinləyən, vəziyyəti qiymətləndirən və qərar verən polis əməkdaşı. Onun daxilində gedən proses isə görünür. Bəlkə də polis peşəsinin psixoloji tərəfi məhz burada başlayır. Çətin anlarda özünü itirməmək, başqasının qorxusunu və həyəcanını öz üzərinə götürmədən ona dayaqlı olmaq və bütün bunların içində düzgün qərar vermək.

Qanunsuz əməllərə

hüquqi qiymət verilir

Avtomobili yandıran, məktəbi isə yandıрмаğa cəhd edənlər saxlanılıblar

Oktyabrın 12-də paytaxtın Yasamal rayonunda yerləşən orta məktəblərin birində yanğın törətməyə cəhd göstərilib.

Polis tərəfindən keçirilən tədbirlərlə avtomobili yandıran, əvvəllər məhkum olunmuş F.İbrahimov müəyyən olunaraq həbs edilib. Faktlarla bağlı Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddəsi ilə cinayət işi başlanılıb, araşdırmalar aparılır.

Oktyabrın 12-də paytaxtın Qara-

dağ rayonunda məktəb direktoruna məxsus “Kia” markalı avtomobilin yandırılması faktı da araşdırılıb.

Polis tərəfindən keçirilən tədbirlərlə avtomobili yandıran, əvvəllər məhkum olunmuş F.İbrahimov müəyyən olunaraq həbs edilib.

Faktlarla bağlı Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddəsi ilə cinayət işi başlanılıb, araşdırmalar aparılır.

Mübarizə davam edir

Narkotacirlərə qarşı

uğurlu əməliyyatlar keçirilib

Narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsinə qarşı mübarizə tədbirləri davam etdirilir. Ötən həftə bu istiqamətdə bir neçə rayonda polis tərəfindən uğurlu əməliyyat tədbirləri keçirilib.

Qubada polis narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsinə qarşı keçirdiyi əməliyyat tədbirləri ilə əvvəllər məhkum olunmuş R.Əliyev və S.Talıbovu saxlayıb. Həmin şəxslərdən ümumilikdə 19 kiloqram müxtəlif növ narkotik vasitə və psixotrop maddələr aşkar edilərək götürülüb.

Xaçmaz rayonunda da iki nəfərdən külli miqdarda narkotik vasitə aşkarlanıb. Əməliyyatlar zamanı M.Oruclu və N.Cavadovdan ümumilikdə 7 kiloqram narkotik vasitə və narkotik tərkibli həblər aşkarlanıb.

Qaradağda narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsinə şübhəli bilinən M.Əhmədov və X.Hüseynov saxlanılıblar. Onlardan 23 kiloqramdan artıq narkotik vasitə aşkarlanıb. Araşdırmalarla saxlanılan şəxs-

lərin narkotikləri sosial şəbəkələrdə tanış olduqları, şəxsiyyəti istintaqla araşdırılan xarici ölkə vətəndaşı vasitəsilə əldə etdikləri və paytaxt ərazisində dövriyyəsinə təşkil etmək məqsədilə müxtəlif ünvanlara çatdırmağı planlaşdırdıqları müəyyən edilib.

Baş tutan hər üç tədbir zamanı saxlanılan şəxslər barəsində məhkəmənin qərarı ilə həbs qətimkan tədbiri seçilib.

Paytaxtın Xəzər rayonunda isə 36 kiloqram narkotik vasitə aşkarlanıb.

Polis tərəfindən keçirilən tədbirlərlə narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsinə şübhəli bilinən E.Eminov saxlanılıb. Ondan 36 kiloqram narkotik vasitə aşkarlanıb.

Araşdırmalarla saxlanılan şəxsin narkotikləri sosial şəbəkələrdə tanış olduğu, şəxsiyyəti istintaqla araşdırılan xarici ölkə vətəndaşı vasitəsilə əldə etdiyi və paytaxt ərazisində dövriyyəsinə təşkil etmək məqsədilə müxtəlif ünvanlara çatdırmağı planlaşdırdığı müəyyən edilib.

Araşdırma davam etdirilir.

İki cinayət, üç şübhəli

Polis bir nəfəri oğurluğa, iki nəfəri motosiklet qaçırdığına görə saxlayıb

Sabunçu rayonunda oğurluq hadisəsi qeydə alınıb. Rayon ərazisində yerləşən lombardların birindən 7500 manat pul və 14 500 manat dəyərində qızıl-zinət əşyaları tələb olub. Polisin keçirdiyi tədbirlərlə əməli törətməkdə şübhəli bilinən,

həmin lombardda çalışan A.Əsgərov müəyyən olunaraq saxlanılıb.

Rayon ərazisindən “Tufan” markalı motosikleti qaçırmada şübhəli bilinən iki şəxs də polisin tədbirləri ilə saxlanılıb.

Araşdırmalar aparılır.

Polislər qüvvələrini sınaıyblar Çoxnövcülük üzrə zona yarışları başa çatıb

Lənkəran, Qəbələ, Göygöl və Xaçmaz rayonlarında post-patrol xidməti əməkdaşlarının çoxnövcülük üzrə zona yarışları keçirilib.

Lənkəranda keçirilən yarışda 17 komanda qüvvəsini sınaıyıb. Yarışın nəticələrinə əsasən, Lənkəran Rayon Polis Şöbəsinin komandası birinci, Sabirabad Rayon Polis Şöbəsinin komandası ikinci, Astara Rayon Polis Şöbəsinin komandası isə üçüncü yerə layiq görüldü.

Qəbələdə təşkil olunan zona yarışında isə 16 komanda mübarizə aparıb. Oğuz Rayon Polis Şöbəsinin komandası birinci, Xocalı Rayon Polis Şöbəsinin komandası ikinci, Şəki Şəhər-Rayon Polis Şöbəsinin komandası üçüncü yeri tutub.

Göygöldə keçirilən zona yarışında Şuşa Rayon Polis Şöbəsinin komandası birinci, Xankəndi Şəhər Polis Şöbəsinin komandası ikinci, Gəncə Şəhər Baş Polis İdarəsinin komandası isə üçüncü yerə sahib olub. Bu yarışa 18 komanda qatılıb.

Xaçmazda təşkil olunan zona yarışında 12 komanda birincilik uğrunda mübarizə aparıb. Yarışın nəticələrinə əsasən, Abşeron Rayon Polis İdarəsinin komandası birinci, Xaçmaz Rayon Polis Şöbəsinin komandası ikinci, Sumqayıt Şəhər Polis İdarəsinin komandası isə üçüncü yeri tutub.

Qeyd edək ki, yarışların qalibləri oktyabrın 23-də keçiriləcək çoxnövcülük üzrə respublika yarışına vəsiqə qazanıblar.

102-yə hansı hallarda zəng etmək olar?

Təhlükə zamanı düzgün müraciət vacibdir

Polisə vaxtında verilən məlumat bir çox hallarda hadisənin qarşısının alınmasına və operativ tədbir görülməsinə kömək edir. Vətəndaşlar hüquqazidd əməl, oğurluq, xuliqanlıq, yol-nəqliyyat hadisəsi və digər hüquq pozuntuları ilə qarşılaşdıqda “102” Xidməti - Zəng Mərkəzinə müraciət edə bilirlər. Şübhəli hal və ya şəxslə bağlı məlumat da polisə çatdırıla bilər. Zəng edən şəxs hadisənin baş verdiyi yeri mümkün qədər dəqiq bildirməlidir. Hadisənin nə vaxt və necə baş verdiyi barədə qısa məlumat vermək vacibdir. Mümkündürsə, hadisədə iştirak edən şəxslərin xarici görünüşü və digər fərqləndirici xüsusiyyətləri də qeyd olunmalıdır. Operatorun suallarına dəqiq cavab vermək polislərin hadisəyə düzgün istiqamətləndirilməsinə kömək edir. Hadisə barədə məlumat verərkən sakitliyi qorumaq və yalnız məlum olan faktları çatdırmaq lazımdır. Bilərkəndən yalan və əsassız məlumat vermək yolverilməzdir. 102-yə edilən müraciətin düzgün və dəqiq olması həm vətəndaşın, həm də polisin işini asanlaşdırır.

Fransada oğurlanmış tablolar tapılıb

Oğurluqda şübhəli bilinən 6 nəfər saxlanılıb

Fransada məşhur rəssam Pyer-Oq-yüst Renuarın muzeydən oğurlanmış iki tablosu polis tərəfindən aşkar edilib. Oğurluqda şübhəli bilinən 6 nəfər saxlanılıb.

Hadisə sentyabrın 8-də Kann-sür-Mer şəhərində yerləşən Renuar Muzeyində baş verib. Naməlum şəxslər muzeyə daxil olaraq dörd rəsm əsərini oğurlayıblar. Oğurlanan əsərlərdən ikisi hadisə zamanı muzeyin bağçasında atılmış vəziyyətdə aşkarlanıb. Digər iki tablo - “Madam Kolonna Romanonun portreti” və “Quyu başında gənc qadın” isə polis əməkdaşlarının keçirdikləri tədbirlər nəticəsində tapılıb. Paris Orse Muzeyinə məxsus olan və müvəqqəti

olaraq Renuar Muzeyində saxlanılan əsərlərin ümumi dəyərinin milyonlarla dollar olduğu bildirilir. Fransa hüquq-mühafizə orqanları tabloların harada və hansı şəraitdə aşkarlandığı barədə istintaq “sirri” olduğu üçün əlavə məlumat yaymayıblar.

Faktla bağlı araşdırmalar davam etdirilir.

Bir nəfər kömək etsəydi...

“Seyrçi effekti” və vaxtında müdaxilənin əhəmiyyəti

Bəzən insanların gözü qarşısında baş verən hadisəyə heç kim müdaxilə etmir. Köməyə ehtiyacı olan şəxsin çağırışları cavabsız qalır, ətrafdakılar isə baş verənləri sadəcə müşahidə etməklə kifayətlənirlər. Küçədə zorakılığa məruz qalan, qəfil səhhəti pisləşən və ya digər təhlükəli vəziyyətlə üzləşən insanın köməksiz qalması ilk baxışdan anlaşılmaz görünür. Axı ətrafda bu qədər insan olduğu halda niyə heç kim hərəkətə keçmir?

Sosial psixologiyada bu davranışın mümkün izahlarından biri “seyrçi effekti” adlandırılır. Anlayış təhlükəli hadisənin şahidi olan insanların sayı artıqca ayrı-ayrı şəxslərin yardım göstərmək ehtimalının bəzi hallarda azalmasını ifadə edir. Lakin məsələ heç də həmişə laqeydləkdən qaynaqlanmır. Bəzən insanlar vəziyyətin ciddiliyini düzgün qiymətləndirə bilmir, məsuliyyəti başqalarının üzərinə qoyur və ya ətrafdakıların reaksiyasını gözləyirlər. Nəticədə heç kimin ilk addımı atmadığı bir şərait yaranır. Bu tərəddüd isə zərərçəkənin həyatı və sağlamlığı üçün mühüm əhəmiyyət daşıyan vaxtın itirilməsinə səbəb ola bilər. Məhz buna görə “seyrçi effekti”nin mahiyyətini anlamaq yalnız insan davranışlarının izahı baxımından deyil, həm də ictimai təhlükəsizliyin təmin olunması və vətəndaş məsuliyyətinin gücləndirilməsi baxımından əhəmiyyətlidir.

“Seyrçi effekti” ilə bağlı elmi araşdırmaların inkişafında 1964-cü ildə ABŞ-ın Nyu-York şəhərində baş vermiş Kitti Cenoveze hadisəsinin xüsusi yeri var. Gənc qadının hücumu məruz qalması və hadisə şahidlərinin davranışı barədə yayılan məlumatlar cəmiyyətdə geniş rezonans doğurmuşdu. Həmin dövrdə mətbuatda çoxsaylı insanların hadisəni gördüyü və ya eşitdiyi, lakin zərərçəkənə kömək etmədiyi barədə xəbərlər dərc olunmuşdu. Sonrakı araşdırmalar isə hadisənin bəzi təfərrüatlarının, xüsusilə şahidlərin sayı, onların nəyi gördüyü və hansı addımları

atdığı barədə ilkin məlumatların dəqiq olmadığını üzə çıxardı. Bununla belə, hadisə sosial psixoloqların diqqətini mühüm bir suala yönəltdi - insan başqasının təhlükədə olduğunu gördüyü halda niyə bəzən kömək göstərməkdən çəkinir? Psixoloqlar Bibb Latane və Con Darli bu sual ətrafında apardıqları tədqiqatlarla insanların fəvqəladə vəziyyətlərdə qərarvermə mexanizmlərini araşdırmağa başladılar. Onların tədqiqatları göstərdi ki, yardım göstərmək qərarı yalnız insanın şəxsi keyfiyyətlərindən asılı deyil. Hadisənin baş verdiyi şərait, təhlükənin necə qiymətləndirilməsi, ətrafdakı insanların sayı və davranışı da bu qərara təsir göstərir. Təhlükəli hadisənin yeganə şahidi olan insan yardım göstərmək zərurətini daha aydın hiss edə bilər. Ətrafda çoxlu sayda insan olduqda isə vəziyyət dəyişir. Hər kəs başqasının daha hazırlıqlı, daha təcrübəli və ya müdaxilə etmək üçün daha münasib şəxs olduğunu düşünə bilər. “Yəqin ki, artıq kimsə polisə məlumat verib”, “Başqası təcili yardım çağırır”, “Mən müdaxilə etməsəm də, kömək edən tapılar” kimi düşüncələr ilk baxışdan əhəmiyyətsiz görünsə də, hadisəyə münasibətdə passivliyin formalaşmasına səbəb ola bilər.

Beləliklə, çoxsaylı insanların iştirak etdiyi mühitdə məsuliyyət hissi ayrı-ayrı şəxslər arasında bölüşdürülür. Hər kəs başqasının hərəkətə keçəcəyini gözlədikdə isə zəruri yardım gecikir. Halbuki hadisə yerində insanların çoxluğu zərərçəkənin mütləq

kömək alacağına zəmanət vermir. Bəzən onlarla şahidin müdaxilə etmədiyi hadisədə ilk addımı atacaq bir nəfərin olmaması vəziyyəti daha da ağırlaşdırır. Bu baxımdan, təhlükəli vəziyyətlə qarşılaşan hər bir insan özünü yalnız müşahidəçi deyil, təhlükəsiz imkanları daxilində yardım göstərə biləcək şəxs kimi görməlidir. Hadisənin nə dərəcədə təhlükəli olduğunu müəyyən etməkdə çətinlik çəkən insan, adətən, başqalarının reaksiyasına diqqət yetirir. Əgər heç kim narahatlıq nümayiş etdirmir, kömək çağırır və ya müdaxilə etmirsə, müşahidəçilər vəziyyətin ciddi olmadığını qənaətinə gələ bilər. Əslində isə ətrafdakıların sakitliyi təhlükənin mövcud olmaması demək deyil. Onlar da eyni tərəddüdü yaşayırlar, vəziyyəti düzgün qiymətləndirə bilmir və ilk addımı başqasından gözləyir. Məsələn, ictimai yerdə bir nəfərin qəfil yerə yıxıldığını təsəvvür edək. Ətrafdakılar əvvəlcə onun sadəcə bədrədiyini düşünür, hadisənin mahiyyətini anlamaq üçün digərlərinin reaksiyasını gözləyir. Lakin həmin şəxs huşunu itirib və ya tənəşə salınmaz tibbi yardıma ehtiyacı varsa, bu tərəddüd qiymətli vaxtın itirilməsi deməkdir. Belə hallarda hadisəyə laqeyd qalmamaq, vəziyyətin ciddi olduğunu mümkün qədər düzgün qiymətləndirmək və təhlükəsiz şəraitdə müvafiq yardım xidmə-

tinə məlumat vermək vacibdir. “Seyrçi effekti”nin mənfi təsirlərini azaltmağın təsirli yollarından biri yardım üçün müraciətin konkret şəxsə ünvanlanmasıdır. İddiaham içində ümumi şəkildə səsləndirilən “Kömək edin!” çağırışı bəzən gözlənilən nəticəni verməyə bilər. Çünki hər kəs başqasının hərəkətə keçəcəyini düşünür. Lakin müraciət konkret şəxsə yönəldildikdə məsuliyyətin kimə aid olduğu aydınlaşır. Məsələn, “Siz, qara gödəkçəli bəy, zəhmət olmasa, polisə zəng edin” və ya “Siz, xanım, təcili yardıma məlumat verin” kimi müraciətlər yardımın təşkilini asanlaşdırır. Belə hallarda konkret tapşırıq alan şəxs nə etməli olduğunu daha aydın anlayır, digər şahidlər isə əlavə kömək göstərməyə təşviq oluna bilirlər.

Hadisə zamanı ilk addımı atan insanın davranışı ətrafdakıların mövqeyinə də təsir göstərə bilər. Bir nəfərin yardım çağırması, zərərçəkənə təhlükəsiz şəraitdə yaxınlaşması və ya digər şahidlər arasında vəzifələri bölüşdürməsi ümumi passivliyin aradan qalxmasına kömək edir. Bununla belə, müdaxilə zamanı şəxsi təhlükəsizlik unudulmamalıdır. Zorakılıq törədən şəxslə fiziki qarşıdurmaya girmək, təhlükəli əraziyə düşmədən daxil olmaq və ya xüsusi hazırlıq tələb edən hərəkətlərə əl atmaq risklidir. Əsas məqsəd təhlükəni artırmadan mümkün yardımın göstərilməsinə və müvafiq xidmətlərin vaxtında məlumatlandırılmasına nail olmaqdır. Unutmaq olmaz ki, təhlükə anında göstərilən məsuliyyətli davranış yalnız bir insana yardım etmək deyil, həm də ictimai təhlükəsizliyə töhfə verməkdir. Bəzən vaxtında atılan düzgün addım insan həyatını xilas edir.

Aytan Tahirova

Kibercinayətkarlığa

qarşı yeni metodlar

hazırlanır

Rəqəmsal

laboratoriyalar yaradılır

Rəqəmsal texnologiyaların sürətli inkişafı kibercinayətkarlığın yeni formalarının meydana çıxmasına da şərait yaradır. Saxta internet səhifələri, fişinq keçidləri, hesabların ələ keçirilməsi və onlayn şantaj insanların şəxsi məlumatları və maliyyə təhlükəsizliyi üçün ciddi risklər yaradır. Bu təhlükələrlə mübarizədə texnoloji imkanların genişləndirilməsi və polis əməkdaşlarının peşəkar hazırlığının artırılması xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Bunun üçün dünyanın müxtəlif ölkələrində qabaqcıl tədbirlər görülür ki, texnoloji imkanlar cinayətkarın əlində alətə çevrilməsin. Buna cəhd edənlər isə eyni imkanlardan istifadə etməklə vaxtında ifşa olunsun və beləcə, ictimai təhlükəsizliyə xələl gəlməsin.

Bağladesh dünyanın qabaqcıl elmi-texnoloji ölkələrindən olmasa da, kibercinayətkarlıqla mübarizədə yeni standartlar tətbiq edir. Bu, ilk növbədə onu göstərir ki, hazırda virtual hücumlar sərhədləri aşkən ölkələr arasında seçim etmir. Buna görə hər bir ölkə kibercinayətkarlığın artmasına qarşı mübarizə məqsədilə rəqəmsal kriminalistika və kiberlaboratoriyaların imkanlarını genişləndirir. Belə ki, Bağladeshin Dakka və Çattoqram şəhərlərində belə laboratoriyaların açılması planlaşdırılır. Eyni zamanda, kibercinayətkarlıq, haker hücumları və rəqəmsal vasitələrlə törədilən digər cinayətlərin aşdırılması üçün polisin tərkibində ixtisaslaşmış Kibertəhlükəsizlik bölməsinin yaradılması istiqamətində işlər aparılır.

Mübarizənin mühüm istiqamətlərindən biri də polis əməkdaşlarının ixtisaslaşmış təlimlərə cəlb olunmasıdır. Bu məqsədlə Mirpur şəhərində kibercinayət işlərinin aşdırılması üzrə təlimlər keçirilir. Onların əldə etdikləri bilikləri ölkənin digər bölgələrində çalışan müstəntiqlərə ötürmələri nəzərdə tutulur. Bundan başqa, polis əməkdaşlarının rəqəmsal sübutlarla işləmək bacarıqlarının artırılması və yeni krimi-

nalistik laboratoriyaların yaradılması planlaşdırılır.

Xəbərdə diqqət çəkən məqamlardan biri isə süni intellekt vasitəsilə yaradılan saxta səs və videoların kibercinayətkarlıqda istifadəsidir. Cinayətkarlar tanış insanların səsinə və görüntüsünə təqlid edərək sosial şəbəkələrdə və mesajlaşma tətbiqlərində qurbanlarla əlaqə qurur, onları pul köçürməyə sövq edirlər. Bu cür saxtakarlıqlar real insanı təqlid etdiyindən, aldadılma təhlükəsi daha da artır.

Təcrübə göstərir ki, kibercinayətkarlıqla mübarizə yalnız texniki vasitələrin yenilənməsini deyil, həm də peşəkar kadr hazırlığını, beynəlxalq əməkdaşlığı və əhəlinin maarifləndirilməsini tələb edir. Saxta keçidlərə daxil olmamaq, şəxsi məlumatları qorumaq və şübhəli pul köçürmə tələblərini yoxlamaq isə hər bir istifadəçinin diqqət yetirməli olduğu məsələlərdəndir.

Bununla yanaşı, elektron poçt və sosial şəbəkə hesabları üçün güclü, fərqli parollardan istifadə etmək, mümkün olduqda iki mərhələli təsdiqləməni aktivləşdirmək təhlükəsizliyin artırılmasına kömək edir. Bank kartlarının məlumatlarını, təsdiq kodlarını və parolları tanımadığınız şəxslərlə bölüşməmək də vacibdir. İstifadəçilərin bu qaydalara əməl etməsi kibercinayətkarlıq hallarının qarşısının alınmasında mühüm rol oynaya bilər.

